

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Јавног предузећа „Слободна зона“ д.о.о. Шамац
за период 01.01.-31.12.2023. године**

Број: РВ073-24

Бања Лука, 30.09.2024. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености.....	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	6
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	8
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	9
	1. Увод	9
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	9
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	9
	4. Набавке.....	11
	5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана	12
	6. Финансијски извјештаји.....	12
	6.1. Биланс успјеха	13
	6.1.1. Пословни приходи и расходи.....	13
	6.1.2. Финансијски приходи и расходи	15
	6.1.3. Добитак редовне активности.....	15
	6.1.4. Остали добици и губици.....	15
	6.1.5. Губици од усклађивања вриједности имовине	15
	6.1.6. Нето добит периода	16
	6.2. Биланс стања.....	16
	6.2.1. Билансна актива	16
	6.2.2. Билансна пасива	17
	6.2.3. Ванбилансна евиденција.....	18
	6.3. Биланс токова готовине	18
	6.4. Временска неограниченост пословања	18
	6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	18
	6.6. Напомене уз финансијске извјештаје	18

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Јавног предузећа „Слободна зона“ д.о.о. Шамац који обухватају: Биланс стања – Извјештај о финансијском положају са стањем на дан 31.12.2023. године; Биланс успјеха – Извјештај о укупном резултату у периоду и Биланс токова готовине – Извјештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, финансијски извјештаји Јавног предузећа „Слободна зона“ д.о.о. Шамац, истинито и објективно приказују, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године, финансијску успјешност, токове готовине и промјене на капиталу за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200 -2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора.

Као што је наведено под тачкама 6.1.1.1. и 6.1.1.2. овог Извјештаја:

Приходи од наплате накнаде за кориштење царинског терминала и пословни расходи по основу трошкова пореза су прецијењени за износ од 166.839 КМ, јер су наплаћене накнаде у име трећих лица признате као приход Јавног предузећа „Слободна зона“ д.о.о. Шамац, а по истом основу обавезе према трећој страни су евидентирани на расходима, што није у складу са параграфом 46 и 47 МСФИ 15 - Приходи из уговора са купцима.

Приходи од пружених услуга повезаним лицима су потцијењени, а остали пословни приходи су прецијењени у износу од 305.240 КМ, јер су приходи од пружених услуга повезаним лицима класификовани као остали пословни приходи, што није у складу са чланом 54. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачком 6.2.1.1. овог Извјештаја:

Вриједност грађевинских објеката је прецијењена у износу од 213.624 КМ за колико је потцијењена вриједност инвестиционе имовине, јер пословни простори издати под закуп нису класификовани на инвестициону имовину, што није у складу са чланом 5. став (1) и (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и МРС 40 - Инвестиционе некретнине (параграф 5 и 16).

Као што је наведено под тачком 6.2.1.2. овог Извјештаја:

Краткорочна потраживања су прецијењена за износ од 261.468 КМ и добит ранијих година за износ од 258.887 КМ, а потцијењени су расходи од усклађивања вриједности имовине за износ од 2.580 КМ, јер није извршено обезвређење застарјелих потраживања у складу са захтјевима МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.5.15).

Као што је наведено под тачкама 6.4. и 6.6. овог Извјештаја:

У Напоменама уз финансијске извјештаје нису објелодањена питања везана за наставак пословања у складу са начелом сталности пословања, што није у складу са параграфом 25 МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја. Такође, нису извршена додатна објелодањивања према захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 112) и других релевантних Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја Јавног предузећа „Слободна зона“ д.о.о. Шамац за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије тих финансијских извјештаја као цјелине а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, нема других питања која треба објавити у Извјештају о ревизији

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима и међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола, који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 30.09.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију финансијских извјештаја Јавног предузећа „Слободна зона“ д.о.о. Шамац за 2023. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Јавног предузећа „Слободна зона“ д.о.о. Шамац за 2023. годину су, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. Извјештаја:

Помоћне књиге непокретности, постројења и опреме нису успостављене, што није у складу са чланом 11. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Као што је наведено под тачком 4. Извјештаја:

Јавно предузеће „Слободна зона“ д.о.о. Шамац није планирало и донијело посебне одлуке за извршене јавне набавке у укупном износу од 106.187 КМ, а које се односе на набавке горива, столарије, радне обуће, хигијенског материјала, материјала за санацију крова, комуналних услуга и телекомуникационих и птт услуга, што није у складу са чланом 6., 17. и 18. Закона о јавним набавкама.

Такође, набавке услуга појединачне вриједности изнад законом прописаног износа вршене су дијелењем предмета набавки, односно директним споразумом за услуге текућег одржавања моторних возила, што није у складу са чланом 14., 15. и 87. Закона о јавним набавкама.

За већину проведених поступака јавних набавки нису сачињени и објављени извјештаји на порталу јавних набавки, што није у складу са чланом 75. Закона о јавним набавкама.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у

свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Јавног предузећа „Слободна зона“ д.о.о. Шамац обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Јавног предузећа „Слободна зона“ д.о.о. Шамац.

Бања Лука, 30.09.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) поступци и процедуре провођења пописа имовине и обавеза и извјештавање врши у складу са чланом 17., 18., 20. и 21. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза;
- 2) трансакције које се односе на наплату у корист трећих лица признају у складу са параграфом 46 и 47 МСФИ 15 - Приходи из уговора са купцима;
- 3) приходи од пружених услуга повезаним лицима класификују у складу са чланом 54. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;
- 4) имовина дата под закуп класификује у складу са чланом 5. став (1) и (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и МРС 40-Инвестиционе некретнине (параграф 5 и 16);
- 5) изврши процјена вриједности исказаних некретнина, постројења и опреме у припреми за које постоје назнаке да је вриједност средстава умањена према захтјевима МРС 36 - Умањење вриједности имовине (параграф 9 и 12);
- 6) врши процјена наплативости и исправка вриједности потраживања према захтјевима МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.5.15);
- 7) у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују информације у вези са сталношћу пословања, примијењеним рачуноводственим политикама и додатне информације према захтјевима МСФИ.

Препоручује се надзорном одбору да обезбиједи да се:

- 8) изврши усклађивање Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама са МСФИ у вези признавања и евидентирања имовине, обавеза, прихода и расхода.

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) успостави помоћна књига за непокретности, постројења и опреме у складу са чланом 11. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- 2) успостави систем интерних контрола у складу са одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу да се именује лице одговорно за успостављање и развој система финансијског управљања и контроле, дефинишу кључни пословни процеси и успостави књига пословних процеса, донесе акт о управљању ризицима и успостави регистар ризика, сачини извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле;
- 3) платне листе запослених ускладе са чланом 3. Правилника о садржају писменог обрачуна плате;
- 4) планирање, покретање, избор поступака и извјештавање о поступцима јавних набавки врши у складу са чланом 6., 14., 15., 17., 18., 75. и 87. Закона о јавним

набавкама, те да се донесе интерни правилник у складу са чланом 13. став (3) истог закона;

- 5) сачињава трогодишњи план пословања и исти доставља на усвајање Скупштини предузећа у складу са чланом 5. и 21. Закона о јавним предузећима;
- 6) основни капитал исказан у пословним књигама и основни капитал у судском регистру међусобно ускладе.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о јавним предузећима;
- Закон о рачуноводству и ревизији у Републици Српској;
- Закон о привредним друштвима, члан 1-40; члан 99-178;
- Закон о јавним набавкама, члан 1-76; члан 87-90; члан 94-108;
- Закон о комуналним дјелатностима;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Закон о унутрашњем платном промету;
- Закона о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској;
- Уредба о условима и плаћању готовим новцем;
- Закон о порезу на добит;
- Закон о порезу на доходак, глава I-IV, VI, X, XII и XIII;
- Закон о доприносима;
- Закон о раду, члан 1-65; члан 120-127; члан 170-171; члан 205-208;
- Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској;
- Статут Јавног предузеће „Слободна зона“ д.о.о. Шамац;
- Правилник о раду;
- Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака у Јавном предузећу за управљање зоном „Слободна зона“ д.о.о. Шамац;
- Правилник о платама и накнадама запослених у јавном предузећу за управљање зоном „Слободна зона“ д.о.о. Шамац;
- Одлука о најнижој плати у Републици Српској.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Јавно предузећа за управљање зоном „Слободна зона“ д.о.о. Шамац (у даљем тексту: Предузеће) је основано 1989. године као Предузеће ”Слободна царинска зона” Шамац од стране Скупштине општине Босански Шамац. Предузеће је пререгистровано 1999. године под називом Основно Државно предузеће за управљање зоном ”Слободна зона” Шамац, а затим 2006. године извршило усклађивање облика организовања у Јавно предузеће на основу Закона о јавним предузећима (”Службени гласник Републике Српске” број 75/04), а према Одлуци о усклађивању правне форме 2013. године извршено усклађивање у друштво са ограниченом одговорношћу.

Предузеће обавља послове одржавања, управљања и наплату царинског терминала у функцији царинског прелаза Шамац. Скупштина Општине Шамац је донијела Одлуку о повјеравању послова комуналне дјелатности ЈП „Слободна зона“ д.о.о. Шамац („Службени гласник општине Шамац“ број 3/20) којом предузеће обавља дјелатност чишћења јавних површина у насељеним мјестима, одржавање, уређивање и опремања јавних зелених и рекреационих површина и збрињавање отпада из стамбених и пословних простора. Такође, Предузеће обавља погребну дјелатност на основу Одлуке о повјеравању послова управљања и одржавања православних гробља на територији Општине Шамац донесене од стране Скупштине Општине Шамац. Предузећу су повјерени и послови управљања јавним паркиралиштима у општини Шамац на основу Одлуке о јавним паркиралиштима („Службени гласник општине Шамац“ број 12/17), а која обухвата организовање наплате паркирања возила и управљање јавним паркиралиштима. Предузеће се финансира из власититих прихода и финансијско пословање обавља преко рачуна отворених код пословних банака. На достављен Нацрт извјештаја није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске први пут је ангажована на провођењу финансијске ревизије Предузећа.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Организација и функционисање система интерних контрола Предузећа дјелимично су дефинисани постојећим интерним актима (Статут, Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака у ЈП „Слободна зона“ д.о.о. Шамац, Правилник о раду, Правилник о платама и накнадама у ЈП „Слободна зона“ д.о.о. Шамац).

Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста Јавног предузећа „Слободна зона“ д.о.о. Шамац уређена је унутрашња организација, радна мјеста, опис послова, те посебни услови неопходни за заснивање радног односа, као што су врста и степен стручне спреме, вјештине и радно искуство, односно ниво образовања и занимања потребних за обављање систематизованих радних мјеста и друго. Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста систематизовано је 19 радних мјеста са 43 извршиоца. На дан 31.12.2023. године у радном односу је било 37 извршилаца, од којих је 30 извршилаца запослено на неодређено вријеме и седам извршилаца на одређено вријеме.

Постојећим Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама није уређено иницијално признавање и накнадно вредновање некретнина, постројења и опреме, кориштени метод амортизације према параграфима 15, 29 и 51 МРС 16 - Некретнине постројења и опрема, затим није уређено признавање и евидентирање прихода из уговора са купцима према параграфу 6 и 9 МСФИ 15 - Приходи из уговора са купцима, те није уређен метод обрачуна трошкова излаза са залиха према МРС 2 – Залихе. Одредбама поменутог правилника је дефинисано да се умањење потраживања врши након 360 дана, а параграф 5.5.15 и Б 5.5.35 МСФИ 9 - Финансијски инструменти од ентитета захтијева да одмјерава резервисање за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током вијека трајања за потраживања из пословања.

У складу са Одлуком о предмету пописа, времену и начину пописа, именовању пописних комисија и усклађивању књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године, извршен је попис и евидентирање резултата пописа имовине и обавеза. Ревизијским испитивањем провођења истог утврђене су неусклађености са чланом 17. и 18. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“ број 45/16 и 113/21), јер потраживања, обавезе и новчана средства нису пописани на основу екстерних потврда салда и новчаних средстава, није извршен попис имовине у припреми и појединачне комисије нису донијеле планове рада. Такође, Елаборат о попису не садржи податке о радном ангажману лица ангажованих на попису, упоредни преглед стварног и књиговодственог стања пописане имовине и обавеза, а исти није разматран и усвојен од стране надлежног органа, што није у складу са чланом 20. и 21. поменутог Правилника.

Предузеће није успоставило помоћну књигу за непокретности, постројења и опрему, односно није успостављена аналитичка евиденција и хронолошки приказ промјена извршених пословних догађаја на средствима, детаљни подаци о средству као што је јединица мјере, назив добављача и друге релевантне карактеристике сваког појединачног средства, што није у складу са чланом 11. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 94/15 и 78/20). Пописне листе непокретности, постројења и опреме се користе као помоћна евиденција сталних средстава, којима нису додијељени инвентурни бројеви за свако појединачно средство.

Предузеће није уредило систем интерних контрола према одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске, Упутством о начину и поступку спровођења финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“ број 99/17) и Правилником о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“ број 1/22), односно није дефинисало кључне пословне процесе и успоставило књигу пословних процеса (тачка 22. под 3, 4. и 5. Упутства), није донијело акт о управљању ризицима (члан 8. став 2. Закона), није успоставило регистар ризика (тачка 23. Упутства), нити је сачинило годишњи извјештај, електронским попуњавањем обрасца Извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле са прилозима. У предузећу није именовано лице одговорно за успостављање Финансијског управљања и контроле (тачка 18. Упутства).

Платне листе нису усклађене са чланом 3. Правилника о садржају писменог обрачуна плате („Службени гласник Републике Српске“ број 18/22 и 65/22), јер

обрасци које примјењује Предузеће не одговарају прописаним обрасцима писменог обрачуна плате (не садрже износ исплаћених накнада по основу топлог obroка и превоза).

Успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да обезбиједи истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и другим прописима, што је осим у овој тачки, образложено и у тачкама 4., 5., 6.1.1.1., 6.2.1.1., 6.2.1.2., 6.2.2.1., 6.4. и 6.6. Извјештаја.

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **поступци и процедуре провођења пописа имовине и обавеза и извјештавање врши у складу са чланом 17.,18.,20. и 21. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза;**
- **успостави помоћна књига за непокретности, постројења и опреме у складу са чланом 11. став (б) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;**
- **успостави систем интерних контрола у складу са одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу да се именује лице одговорно за успостављање и развој система финансијског управљања и контроле, дефинишу кључни пословни процеси и успостави књига пословних процеса, донесе акт о управљању ризицима и успостави регистар ризика, сачини извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле;**
- **платне листе запослених ускладе са чланом 3. Правилника о садржају писменог обрачуна плате.**

Препоручује се надзорном одбору да обезбиједи да се изврши усклађивање Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама са МСФИ у вези признавања и евидентирања имовине, обавеза, прихода и расхода.

4. Набавке

Предузеће је Планом јавних набавки за 2023. годину планирало набавке укупне вриједности 309.400 КМ са укљученим порезом на додату вриједност, што није у складу са чланом 15. Закона о јавним набавкама којим је прописано да уговорни орган заснива рачунање процијењене вриједности уговора о јавној набавци на укупном износу који ће платити без пореза на додату вриједност. Путем директног споразума планирана је и проведена набавка резервних дијелова и потрошног материјала и набавка услуга одржавања локалне депоније и царинског терминала у износу од по 10.000 КМ, што није у складу са чланом 87. став 3) Закона о јавним набавкама, којим је прописано да уговорни орган проводи поступак директног споразума за набавку роба, услуга или радова чија је процијењена вриједност једнака или мања од износа од 6.000 КМ, при чему ни укупна процијењена вриједност истоврсних набавки на годишњем нивоу није већа од 10.000 КМ.

Из извјештаја о реализацији јавних набавки евидентно је да је проведено 18 поступака јавних набавки у износу од 163.592 КМ (без пореза на додату вриједност), од чега конкурентским захтјевом за достављање понуда 94.454 КМ и директним споразумом у износу од 69.138 КМ. Наведене набавке се односе на набавке горива, угља за моторна возила, канцеларијски материјал и услуге одржавања опреме. Ревизијским испитивањем обухваћено је пет поступака укупне вриједности 71.651 КМ (43%

реализације) и то набавке горива (49.572 KM), материјала за посипање паркинга (2.500 KM), столарије (4.090 KM), уља и мазива за моторна возила (5.989 KM) и услуге одржавања превозних средстава (9.500 KM).

Предузеће није планирало и донијело посебне одлуке за набавке горива (48.069 KM), столарије (4.090 KM), радне обуће (2.282 KM), хигијенског материјала (6.028 KM), материјала за санацију крова (1.953 KM), комуналних услуга (33.057 KM) и телекомуникационих и птт услуга (10.708 KM), што није у складу са чланом 6., 17. и 18. Закона о јавним набавкама.

Набавка услуга текућег одржавања моторних возила уговорена је у износу од 9.500 KM без провођења конкуретског захтјева за доставу понуда, а затим је проведено више поступака директног споразума у укупном износу од 19.290 KM (прилагањем фактура). Наведени поступци не одговарају предвиђеним вриједносним разредима набавки, што није у складу са чланом 14., 15. и 87. Закона о јавним набавкама.

Осим за набавке горива и столарије, за остале набавке Предузеће није вршило извјештавање о поступцима јавне набавке на порталу јавних набавки како је прописано чланом 75. Закона о јавним набавкама.

Предузеће није донијело интерни правилник којим се прописује и уређује организација набавне функције унутар уговорног органа, како је прописано чланом 13. став 3) Закона о јавним набавкама.

Препоручује се директору да обезбиједи да се планирање, покретање, избор поступака и извјештавање о поступцима јавних набавки врши у складу са чланом 6., 14., 15., 17., 18., 75. и 87. Закона о јавним набавкама, те да се донесе интерни правилник у складу са чланом 13. став (3) истог закона.

5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана

Предузеће је донијело финансијски план за 2023. годину са процијењеним приходима и расходима. Планирани су приходи у износу од 1.376.663 KM (највећим дијелом се односе на приходе од услуге терминала у износу од 550.000 KM, приходи од комуналних услуга у износу од 633.463 KM, приходи од закупа у износу од 142.000 KM и приходи од наплате паркинга у износу од 27.000 KM), расходи у износу од 1.364.823 KM (највећим дијелом се односе на трошкове бруто плата, накнада плата и осталих личних примања у износу од 759.000 KM, трошкове производних услуга у износу од 60.200 KM и трошкове материјала и горива у износу од 167.000 KM) и добит у износу од 11.840 KM. Управа Предузећа није израдила трогодишњи план пословања, па исти није разматран од стране Скупштине предузећа, што није у складу са чланом 5. и 21. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Српске“ 75/04 и 78/11).

Препоручује се директору предузећа да обезбиједи да се сачињава трогодишњи план пословања и исти доставља на усвајање Скупштини предузећа у складу са чланом 5. и 21. Закона о јавним предузећима.

6. Финансијски извјештаји

Предузеће је сачинило обрасце финансијских извјештаја прописане чланом 2. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске“ број 59/22 и 129/22) и то Биланс стања, Биланс успјеха, Биланс токова готовине,

Напомене уз финансијске извјештаје, као и Извјештај о промјенама на капиталу прописан Правилником о садржини и форми обрасца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник Републике Српске" број 59/22).

6.1. Биланс успјеха

Укупни приходи за 2023. годину су исказани у износу од 1.439.844 КМ, што је за 4,6% више у односу на Финансијски план, док су укупни расходи исказани у износу од 1.419.580 КМ, што је више за 4% у односу на Финансијски план. Нето добитак текуће године исказан је у износу од 20.264 КМ

6.1.1. Пословни приходи и расходи

6.1.1.1. Пословни приходи

Пословни приходи исказани су у износу од 1.439.320 КМ, а односе се на приходе од пружених услуга (579.707 КМ) и остале пословне приходе (859.619 КМ).

Приходи од пружених услуга се односе на приходе од пружених услуга на домаћем тржишту (579.707 КМ) и остали пословни приходи (859.613 КМ). Приходи од пружених услуга на домаћем тржишту чине приходи по основу управљања царинским терминалом (556.130 КМ) и приходи од паркинга (23.577 КМ). Предузеће је за пружене комуналне услуге и наплату паркинга примјењивало цјеновник комуналних услуга за који је Скупштина Општине Шамац донијела Одлуку о давању сагласности на Цјеновник комуналних услуга („Службени гласник Општине Шамац“ број 4/23).

Приход од управљања и наплате царинског терминала остварује се на основу уговора о коришћењу царинског терминала потписаног са Управом за индиректно опорезивање БиХ којим Предузеће врши наплату накнаде за услуге кориштења царинског терминала за теретна возила у износу од 40 КМ, путничка возила у износу 10 КМ и сва празна возила у износу од 5 КМ. Уговором је дефинисано да се праћење и усаглашавање евиденције о наплати накнаде за кориштење царинског терминала врши мјесечно према Записнику о усклађивању евиденција, гдје Предузеће задржава 70% укупно наплаћене мјесечне накнаде, а 30% уплаћује Управи за индиректно опорезивање. По основу наведеног уговора Предузеће је евидентирало укупан износ наплаћене накнаде и по том основу приходи од наплате накнаде за кориштење царинског терминала су прецијењени за износ од 166.839 КМ, за колико су прецијењени и пословни расходи по основу трошкова пореза, јер је наплаћен износ накнаде у корист трећих страна евидентиран на приходима, а признавање обавеза према трећој страни је евидентирано на расходима, што није у складу са параграфом 46 и 47 МСФИ 15 - Приходи из уговора са купцима, којим је прописано да се приход признаје у висини цијене трансакције у коју се не рачуна износ наплаћен у корист трећих лица.

Остали пословни приходи се највећим дијелом односе на приходе од закупа (131.272 КМ), приходе из фондова (7.885 КМ), приходе од одржавања гробља (25.987 КМ), приходе од комуналних услуга према Општини Шамац (305.229 КМ) и приходе од комуналних услуга према физичким и правним лицима. Приходи од закупа се односе на издавање канцеларија у пословној згради. Приходи од пружених услуга повезаним лицима су потцијењени, а остали пословни приходи су прецијењени у износу од 305.240 КМ, јер су приходи од комуналне услуге од Општине Шамац класификовани као остали пословни приходи, што није у складу са чланом 54. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске“ број 104/21 и 59/22).

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **транзакције које се односе на наплату у корист трећих лица признају у складу са параграфом 46 и 47 МСФИ 15 - Приходи из уговора са купцима;**
- **приходи од пружених услуга повезаним лицима класификују у складу са чланом 54. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.**

6.1.1.2. Пословни расходи

Пословни расходи исказани су у износу од 1.409.177 КМ, а односе се на трошкове материјала (51.284 КМ), горива и енергије (140.523 КМ), бруто плата и бруто накнада плата (779.194 КМ), производних услуга (68.638 КМ), амортизације (56.726 КМ), нематеријалне трошкове (65.868 КМ), трошкове пореза (245.739 КМ) и трошкови доприноса (1.205 КМ).

Трошкови материјала исказани су у износу од 51.284 КМ, а највећим дијелом се односе на утрошени материјал и резервне дијелове за текуће одржавање основних средстава.

Трошкови горива и енергије исказани су у износу од 140.523 КМ, а највећим дијелом се односе на трошкове нафте и нафтних деривата (94.454 КМ) и трошкове електричне енергије (42.096 КМ).

Трошкови плата, накнада плата и осталих личних примања исказани су у износу од 779.194 КМ, а односе се на трошкове бруто плата и бруто накнада плата и трошкове осталих личних примања.

Трошкови бруто плата и бруто накнада плата исказани су у износу од 605.768 КМ, а односе се на трошкове бруто плата запослених (602.653 КМ) и бруто накнада члановима управног и надзорног одбора (3.115 КМ).

Обрачун бруто плата и бруто накнада плата је вршен на основу Правилника о платама и накнадама запослених, Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ број 1/16, 66/18, 91/21, 119/21 и 112/23) и Одлуке о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику („Службени гласник Републике Српске“ број 53/16, 12/22 и 39/22).

Накнаде члановима надзорног одбора обрачунате су у висини од 100 КМ по члану за сваку одржану сједницу у складу са Одлуком о ограничавању новчаног износа накнаде за рад чланова органа јавних установа и предузећа („Службени гласник Општине Шамац“ број 20/22).

Трошкови осталих личних примања исказани су у износу од 173.426 КМ, а односе на трошкове отпремнина, награда и помоћи (9.149 КМ), накнаде за коришћење сопственог возила у пословне сврхе (2.097 КМ), накнада превоза код доласка на посао и повратка с посла (34.990 КМ), трошкове топлог оброка (121.893 КМ) и остале накнаде трошкова запослених (5.297 КМ). Директор предузећа је у децембру 2023. године донио Одлуку о исплати зимнице, огрева и поклоне за државне и вјерске празнике у износу од 3.700 КМ (100 КМ по раднику) на које нису обрачунати порези и доприноси у складу са чланом 11. став (1) тачка б) Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“ број 60/15, 5/16, 66/18 105/19, 123/20, 49/21, 119/21 56/22 и 112/23) и у складу са чланом 10. став (1) Закона о доприносима („Службени гласник Републике Српске“ број 114/17, 112/19, 49/21, 119/21, 56/22 и 132/22). Наведена неправилност је отклоњена почетком 2024. године поступајући према Записнику о извршеној пореској контроли од стране Пореске управе Републике Српске, те с тим у вези није дата препорука.

Трошкови производних услуга исказани су у износу од 63.836 КМ, а највећим дијелом их чине трошкови услуга на текућем и инвестиционом одржавању основних средстава (18.485 КМ), трошкови закупа пословног простора (3.300 КМ), трошкови комуналних услуга (18.093 КМ) и трошкови осталих производних услуга (15.282 КМ).

Нематеријални трошкови највећим дијелом се односе на комуналне услуге (33.057 КМ) настале по основу уговора потписаног између Предузећа и Омладинске задруге Модрича ради ангажовања радне снаге за обављање повремених или других послова који су у оквиру дјелатности предузећа, трошкове угоститељских услуга (4.167 КМ) и трошкове платног промета (4.183 КМ).

Трошкови пореза односе се на порез на непокретности (693 КМ), накнаду за општекорисна дејства шума (1.008 КМ), противпожарну заштиту (432 КМ), кориштење и загађење вода (444 КМ), комуналну таксу по наплаћеном приходу за паркирање возила на терминалу обрачунату и уплаћену на рачун УИО БиХ и на рачун буџета Општине Шамац сходно Одлуци о комуналним таксама СО-е Шамац (241.162 КМ) и остали порези (2.000 КМ). Трошкови пореза су прецијењени за износ од 166.839 КМ (тачка 6.1.1.1. извјештаја).

Трошкови доприноса односе се на допринос за професионалну рехабилитацију инвалида обрачунат на бруто плате запослених.

6.1.1.3. Пословни добитак

Пословни добитак исказан је у износу од 30.143 КМ, а представља разлику између пословних прихода (1.439.320 КМ) и пословних расхода (1.409.177 КМ).

6.1.2. Финансијски приходи и расходи

У 2023. години није било пословних промјена које би захтијевале евидентирање финансијских прихода. Финансијски расходи исказани су у износу од 661 КМ и односе на расходе камата (113 КМ) и остале финансијске расходе (548 КМ).

6.1.3. Добитак редовне активности

Добитак редовне активности је исказан у износу од 29.482 КМ и представља збир пословног добитка (30.143 КМ) умањен за финансијске расходе (661 КМ).

6.1.4. Остали добици и губици

Остали приходи и добици исказани су у износу од 524 КМ, а остали расходи и губици у износу од 9.742 КМ, те је исказан губитак по основу осталих прихода и расхода у износу од 9.218 КМ.

6.1.5. Губици од усклађивања вриједности имовине

Расходи од усклађивања вриједности имовине нису исказани, а ревизијом је утврђено да су наведени расходи потцијењени у износу од 2.580 КМ за колико су прецијењена краткорочна потраживања, јер нису извршена обезвређења застарјелих потраживања односно кредитни губици од потраживања од купаца (тачка 6.2.1.2. извјештаја).

6.1.6. Нето добит периода

Нето добитак периода исказан је у износу од 20.264 КМ, а представља разлику између укупних прихода (1.439.844 КМ) и укупних расхода (1.419.580 КМ).

Према налазу ревизије нето добитак је прецијењен у износу од 2.580 КМ по основу неевидентираних расхода од усклађивања вриједности имовине (тачка 6.1.5. извјештаја).

6.2. Биланс стања

У Билансу стања на дан 31.12.2023. године исказане су билансна актива и билансна пасива.

6.2.1. Билансна актива

Билансна актива је исказана у износу од 2.623.782 КМ бруто вриједности, 683.077 КМ исправке вриједности и 1.940.705 КМ нето вриједности, а чине је стална средства и текућа средства.

6.2.1.1. Стална средства

Стална средства исказана су у износу од 2.123.673 КМ бруто вриједности, 683.077 КМ исправке вриједности и 1.440.596 КМ нето вриједности, а чине их некретнине, постројења и опрема.

Некретнине, постројења и опрема се односе на земљиште (499.212 КМ), грађевинске објекте (551.387 КМ), постројења и опрему (80.724 КМ) и авансе и некретнине, постројења и опрему у припреми (309.273 КМ).

Грађевински објекти исказани су у бруто износу од 1.013.122 КМ, исправке вриједности у износу од 461.735 КМ и нето вриједности од 551.387 КМ, а чине их управна зграда, портирница, трафостаница и остали помоћни објекти.

Вриједност грађевинских објеката је прецијењена у износу од 213.624 КМ за колико је потцијењена вриједност инвестиционе имовине, јер пословни простори издати под закуп нису класификовани на инвестициону имовину, што није у складу са чланом 5. став (1) и (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и МРС 40 - Инвестиционе некретнине (параграф 5 и 16).

Аванси и некретнине, постројења и опрема у припреми исказане су у износу од 309.273 КМ, а односе се на земљиште у припреми у износу од 233.323 КМ и грађевинске објекте у припреми у износу од 75.950 КМ. Према достављеној писаној информацији за потребе ревизије земљиште и грађевински објекти у припреми односе се на улагања у ранијем периоду у изградњу треће коловозне траке у циљу растерећења саобраћаја, а која су обустављена због измјештања граничног прелаза на другу локацију. Предузеће није извршило процјену вриједности исказаних некретнина, постројења и опреме у припреми за које постоје назнаке да је вриједност средстава умањена, а према захтјевима МРС 36 - Умањење вриједности имовине (параграф 9 и 12).

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **имовина дата под закуп класификује у складу са чланом 5. став (1) и (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и МРС 40-Инвестиционе некретнине (параграф 5 и 16);**

- **изврши процјена вриједности исказаних некретнина, постројења и опреме у припреми за које постоје назнаке да је вриједност средстава умањена према захтјевима МРС 36 - Умањење вриједности имовине (параграф 9 и 12).**

6.2.1.2. Текућа средства

Текућа средства исказана су у износу од 500.109 КМ бруто вриједности и нето вриједности респективно, а чине их залихе (465 КМ), краткорочна потраживања (461.776 КМ), готовински еквиваленти и готовина (36.831 КМ) и порез на додату вриједност (1.037 КМ).

Краткорочна потраживања су исказана у износу од 461.776 КМ бруто вриједности и нето вриједности, а чине их купци у земљи (226.280 КМ), остала краткорочна потраживања (234.296 КМ) и потраживања за више плаћен порез на добит (1.200 КМ). Према достављеној писаној информацији за потребе ревизије остала краткорочна потраживања се односе на потраживања од Општине Шамац по основу улагања у уређење земљишта с циљем изградње грађевинског објекта царинског терминала. Промјеном локације царинског терминала наведене парцеле земљишта на којим су вршена улагања су враћене 2012. године у посјед Општини Шамац по основу Одлука Скупштине Предузећа.

Предузеће није извршило процјену наплативости потраживања и кориговало застарјела потраживања (која нису наплаћена у периоду од 12 мјесеци), због чега су прецијењена краткорочна потраживања за износ од 261.468 КМ и нераспоређена добит ранијих година за износ од 258.887 КМ, а расходи од усклађивања имовине потцијењени за износ од 2.580 КМ, што није у складу са захтјевима МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.5.15) и чланом 50. став (9) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике. Наведена потраживања се највећим дијелом односе на потраживања од Општине Шамац која су настала у периоду прије 2012. године, а чија је документација уништена у поплавама 2014. године.

Готовински еквиваленти и готовина су исказани у износу од 36.831 КМ, а односе се на новчана средства на пословним рачунима код банака у домаћој валути (34.789 КМ) и новчана средства у благајни (2.042 КМ).

Препоручује се директору да обезбиједи да се врши процјена наплативости и исправка вриједности потраживања сходно захтјевима МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.5.15).

6.2.2. Билансна пасива

Билансна пасива је исказана у износу од 1.940.705 КМ, а чине је капитал и краткорочне обавезе и краткорочна резервисања.

6.2.2.1. Капитал

Капитал је исказан у износу од 1.800.422 КМ, а чини га основни капитал уписан у судски регистар (1.257.208 КМ), резерве (47.558 КМ), нераспоређена добит ранијих година (475.392 КМ) и нераспоређена добит текуће године (20.264 КМ).

У судском регистру по Рјешењу Окружног привредног суда Добој уписани и уплаћени основни капитал Предузећа износи 2.050.662 КМ, а у пословним књигама основни

капитал исказан је у износу од 1.257.208 КМ. Предузеће није извршило међусобно усклађивање вриједности основног капитала у пословним књигама и капитала уписаног у судски регистар код Округног привредног суда Добој.

Ревизијским испитивањем је уврђено да је нераспоређена добит ранијих година прецијењена за износ од 258.887 КМ (тачка 6.2.1.2. извјештаја).

Препоручује се директору да обезбиједи да се основни капитал исказан у пословним књигама и основни капитал у судском регистру међусобно ускладе.

6.2.2.2. Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања

Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања исказана су у износу од 140.283 КМ, а односе се на краткорочне финансијске обавезе (336 КМ), обавезе из пословања (41.148 КМ), обавезе за плате и накнаде плата (63.373 КМ), остале обавезе (1.901 КМ), порез на додату вриједност (8.318 КМ) и обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине (25.207 КМ). Обавезе за плате и накнаде плата односе се на децембар 2023. године.

6.2.3. Ванбилансна евиденција

У 2023. години, у Предузећу није било пословних промјена које би захтијевале ванбилансно евидентирање.

6.3. Биланс токова готовине

У Извјештају о токовима готовине исказани су приливи готовине из пословних активности у износу од 1.408.609 КМ, одливи готовине из пословних активности у износу од 1.381.478 КМ. Готовина на почетку обрачунског периода исказана је у износу од 9.700 КМ, нето прилив готовине у износу од 27.131 КМ и готовина на крају обрачунског периода у износу од 36.831 КМ.

Ревизијом нису утврђене неусклађености у односу на одредбе МРС 7 – Извјештај о токовима готовине и Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.4. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје нису објелодањене информације у вези сталности пословања, што није у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 25) и за наведено препорука је дата у тачки 6.6. извјештаја.

6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Према достављеној писаној информацији за потребе ревизије у току 2023. године вођен је један радни спор који је окончан у корист Предузећа, док других спорова није било.

6.6. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз финансијске извјештаје за период 01.01-31.12.2023. године сачињене су Напомене које пружају неопходне информације о Предузећу и примијењеним прописима за

израду годишњег обрачуна. У Напоменама уз финансијске извјештаје Предузећа поред наведеног у тачки 6.4. извјештаја, нису објелодањена додатна појашњења:

- о корисном вијеку употребе или кориштеним стопама амортизације сталних средстава и структури сталних средстава која се и даље користи, а чија је књиговодствена вриједност сведена на нулу, што није у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема, параграф 73 (ц) и 79 (б);
- о рачуноводственој основи и примјењеним рачуноводственим политикама и процјенама за разумијевање прихода, расхода, обавеза, капитала и судских спорова, што није у складу са захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја (параграф 112) и других релевантних Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Препоручује се директору да обезбиједи да се у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују информације у вези са сталношћу пословања, примјењеним рачуноводственим политикама и додатне информације сходно захтјевима МСФИ.

Ревизијски тим

Горан Штрбац, с.р.

Биљана Петровић, с.р.